

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou v právní věci žalobkyně **A. M.**, bytem S. K. N. 969/3, M., zast. JUDr. Milošem Slabým, advokátem se sídlem Nádražní 9, Mohelnice, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze, Křížová 25, ve věci žaloby o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 2. 6. 2011, č.j. X, ve věci zamítnutí žádosti o starobní důchod,

t a k t o :

- I. Žaloba **se z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Podanou žalobou se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 2. 6. 2011, č.j. X, kterým byly zamítnuty námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 3. 2011 a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Tímto rozhodnutím byla žalobkyni zamítnuta žádost o starobní důchod pro nesplnění podmínek § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, protože žalobkyně ne získala potřebnou dobu pojištění.

V žalobě namítala žalobkyně, že v letech 1971 – 1987 pracovala a platila pojistné ve Švýcarsku. V roce 1995 byla žalobkyně informována švýcarským

nositelem pojištění, že může pobírat starobní důchod, pokud bude nejméně tři měsíce v kalendářním roce bydlet ve Švýcarsku, anebo že jí mohou být zaplacené příspěvky vyplaceny. Protože v roce 1995 žalobkyně již bydlela v České republice a neměla možnost bydlet ve Švýcarsku, zvolila druhou variantu. Tímto jediným krokem se však nevědomky připravila o svůj nárok na starobní důchod a nikým o tom nebyla poučena. Tím byl porušen § 4 odst. 2 správního řádu. Žalobkyně v ČR požádala o dílčí český důchod, který by zohlednil vyplacené příspěvky ze Švýcarska, nežádala o přiznání dílčího švýcarského důchodu. Výsledek, kdy žalobkyně ztratila nárok na český i švýcarský důchod, je sociálně nespravedlivý a je v rozporu se sjednocujícími postupy, které nařízeními stanovuje EU. Účelem § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění není jistě znevýhodňovat osoby, které pojištění platily, ale upřednostnit jednorázovou výplatu důchodu před jejím vyplacením v opakujících se dávkách, jak to učinila žalobkyně. Účelem tohoto ustanovení je započítat dobu pojištění pracujících v zahraničí. Jediný úkon tak nemohl vymazat 16 let zaměstnání a účasti na důchodovém pojištění. Prakticky rozdíl mezi jednorázovým vyplacením příspěvků a opakující se dávkou je jen časové hledisko. Navíc jediná pohnutka pro vyplacení příspěvků byla nemožnost bydlení ve Švýcarsku. Žalobkyně namítla také nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, protože žalovaná pouze odkázala na nepotvrzení doby pojištění švýcarskou stranou. Nehovoří však o tom, proč ji neposoudila podle českého práva. Podle evropských předpisů se postupuje vždy podle předpisů státu, podle jehož práva jsou podmínky pro žadatele příznivější. Proto žalovaná mohla vyhodnotit dobu i přesto, že ji švýcarská strana nevyhodnotila jako vyhovující započtení.

Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že předmětem sporu je nezhodnocení doby pojištění, kterou získala žalobkyně na území Švýcarska, pro účely posouzení nároku na starobní důchod. Žalobkyně požádala o starobní důchod u OSSZ Šumperk 10. 6. 2010 s požadovaným datem přiznání 8. 6. 2010. V žádosti uvedla žalobkyně doby získané na území České republiky i Švýcarska. V rubrice označené jako „mezinárodní prvek“ žalobkyně uvedla, že o důchod ve Švýcarsku nežádá, žádá o odklad přiznání důchodu ze Švýcarska. Žádost žalobkyně o starobní důchod byla žalované doručena 18. 6. 2010 a 13. 7. 2010 požádala žalovaná švýcarského nositele pojištění o potvrzení doby pojištění, kterou žalobkyně získala podle švýcarských právních předpisů. Po zaslání doplňujících dokladů, za součinnosti žalobkyně, obdržela žalovaná 23. 2. 2011 od švýcarského nositele pojištění vyrozumění ze dne 9. 2. 2011 s uvedením, že žalobkyni byly vráceny příspěvky na starobní a pozůstalostní pojištění podle rozhodnutí ze dne 8. 12. 1995, s rozpisem dob pojištění a celkové vrácené částky. Doby pojištění si členské státy potvrzují na elektronických formulářích. Vzhledem k tomu, že žalobkyně nebyla účastna důchodového pojištění podle švýcarských právních předpisů, nemohla švýcarská strana tento formulář vyhotovit a dobu pojištění potvrdit. Žalovaná odkázala na čl. 6 nařízení 883/2004. Žalobkyně nezpochybňuje, že jí byly příspěvky vráceny, tedy že nastala situace, jako by nebyla účastna důchodového pojištění, nicméně se žalobkyně tímto svým svobodným rozhodnutím de facto vyvázala z dalších důchodových nároků vyplývajících z nařízení 883/2004, zejména z principu sčítání dob pojištění. Pokud by švýcarský nositel pojištění žalobkyni i po vrácení příspěvků potvrdil dobu pojištění, došlo duplicitnímu hodnocení dob pojištění, což je v rozporu s koordinačním nařízením. K žalobní námitce, že žalobkyně o těchto následcích v rozporu s § 4 odst. 2 s. ř. nebyla poučena, žalovaná uvedla, že podle § 81 odst. 1

zákona č. 582/1991 Sb. se řízení ve věcech důchodového pojištění zahajuje na základě žádosti, tj. z podnětu účastníka řízení a toto řízení nemůže být zahájeno z podnětu žalované. V řízení platí striktně zásada dispoziční. Dávkové řízení nelze účastníku řízení vnutit proti jeho vůli. Ten má sám možnost se svobodně rozhodnout, zda-li žádost o dávku uplatní či nikoliv. Pouze od vůle účastníka se odvíjí, jakou konkrétní dávku požaduje přiznat. Proto je nezbytné podat žádost s uvedením konkrétních údajů, aby o ní nositel pojištění mohl rozhodnout pokud možno bez dalšího případného šetření a prokazování sporných údajů. Prvotním krokem k aplikaci § 4 odst. 2 s. ř. především je, aby se žalobkyně na žalovanou obrátila a bylo zahájeno řízení, v jehož průběhu by se takové osobě mohlo dostat přiměřeného poučení o jejích právech a povinnostech. Pokud žalobkyně v žalobní námitce „příslušným orgánem“ míní žalovanou, pak je nutno sdělit, že v roce 1995 žalobkyně žalované svůj úmysl, jak hodlá naložit se svými důchodovými nároky ze Švýcarska, nesdělila. Proto negativní důsledek jejího kroku nelze přičítat žalované. Smlouva mezi Českou republikou a Švýcarskou konfederací o sociálním zabezpečení č. 267/1997 Sb., vstoupila v platnost až 1. 7. 1997, proto nelze z nedostatečného poučení vinit ani švýcarského nositele pojištění. Domáhá-li se žalobkyně vyplacení poměrného českého důchodu, který by zohlednil příspěvky ze strany Švýcarska, takový postup důchodový zákon nezná a neumožňuje. Žalobkyně nezískala potřebnou dobu pojištění, nárok na starobní důchod podle českých předpisů jí nevznikl a dobu získanou ve Švýcarsku z výše uvedených důvodů hodnotit nelze. To vše bylo objasněno žalobkyni v odůvodnění napadeného rozhodnutí. K odkazu žalobkyně na § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění žalovaná odkázala na uvedené a doplnila, že dobu pojištění získanou na území jiného státu posuzuje jen tento stát.

Při jednání soudu dne 1. 10. 2012 zástupkyně žalované doplnila, že předmětem sporu je zápočet doby pojištění ze Švýcarska. Koordinační nařízení stojí na principu sčítání dob pojištění. Žalovaná si sama nemůže učinit úsudek o době pojištění v zahraničí, to musí učinit stát, kde pojištění bylo získáno. To švýcarská strana nepotvrdila. Bilaterální smlouva o sociálním zabezpečení se Švýcarskem přímo stanovila, že se nevztahuje na případy s vyrovnáním příspěvku. Touto smlouvou se ČR řídila do roku 2006, kdy Švýcarsko přistoupilo ke koordinačnímu nařízení. Při jednání se žalobkyni dostalo od zástupkyně žalované po výzvě soudu poučení o možnosti doplacení pojistného formou dobrovolného důchodového pojištění. Zástupkyně žalované podala k tomu podrobné informace včetně informace o prekluzivních lhůtách.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 2. 6. 2012, s přihlédnutím ke zvláštnostem věci uvedeným dále v rozsudku.

Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žádostí ze dne 10. 6. 2010 požádala žalobkyně o přiznání starobního důchodu od 8. 6. 2010. Na první straně je uveden jako stát „Švýcarsko“ a poznámka „mezinárodní prvek“. V části žádosti označené jako „mezinárodní prvek“ je uveden stát „Švýcarsko“. U položky „prokazují činnost“ je

uvedeno „ano“ a v položce „žádám o důchod“ je vepsáno „ne“. V části „doplňující informace k oddílu“ je dopsáno „žádá odklad Švýcarsko“. V II. části žádosti o starobní důchod uvedla žalobkyně přehled o činnosti ve Švýcarsku s uvedením druhu pojistného vztahu, 3 zaměstnavatelů a dob zaměstnání s tím, že u nich nebyly doklady přiloženy. K žádosti je dále přiloženo potvrzení o šesti jednotlivých dobách vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání ze dne 7. 6. 2010 v období od roku 2002 do roku 2010.

K formuláři E 001 CZ – žádosti žalované Švýcarské kompenzační pokladně ze dne 13. 7. 2010 zaslala žalovaná jako přílohu formulář E 207 CZ – osvědčení o průběhu pojištění, kde jsou žalobkyní uvedeny 3 pracovní místa za léta 1971 – 1987.

Podáním ze dne 20. 9. 2010 žalobkyně doložila žalované trvalá místa pobytu ve Švýcarsku, pracovní místa a doložila vyžadované doklady. Žádná informace ani doklad o vrácení zaplacených příspěvků mezi nimi nebyly.

V osobním listu důchodového pojištění ze dne 18. 3. 2011 období mezi 12. 8. 1970 a 30. 10. 1987 není zahrnuto.

V odvolání ze dne 12. 4. 2011 žalobkyně uvedla, že v roce 1995 zjistila, že pobírat důchod za odpracovaná léta ve Švýcarsku a žít v České republice je možné pouze za podmínky, že 3 měsíce v roce bude žít ve Švýcarsku. Při švýcarských cenách si toto žalobkyně nemohla dovolit. Proto si nechala vyplatit jednorázově příspěvky na důchodové pojištění.

Podle sdělení Švýcarské kompenzační pokladny ze dne 9. 2. 2011 byly příspěvky na starobní a pozůstalostní pojištění žalobkyni vráceny na základě rozhodnutí ze dne 8. 12. 1995.

Podle rozhodnutí Švýcarské kompenzační pokladny ze dne 8. 12. 1995 byly žalobkyni vráceny příspěvky za doby, které jsou rozepsány výčtem let (od 1971 do 1986) s uvedením počtu měsíců a s uvedením celkové vrácené částky 16.706.75 (bez uvedení měny, obecně známou skutečností je, že šlo o švýcarské franky). Dále je procentuálně uvedeno s uvedením let, jaký koeficient se používá při výpočtu vrácených příspěvků. K překladu jsou připojeny originály obou citovaných dokumentů Švýcarské kompenzační pokladny. Z e-formulářů je ve správním spise založen pouze formulář E 001 CZ, tj. žádost/urgence žalované.

Při jednání soudu doložila žalobkyně k důkazu překlad dopisu Švýcarské kompenzační pokladny ze dne 3. 8. 2011, podle kterého s odkazem na čl. 29 odst. 1 spolkového zákona o důchodovém a vdovském/vdoveckém pojištění mají nárok na řádný starobní nebo pozůstalostní důchod osoby oprávněné k pobírání důchodu, u kterých je možné započítání mzdy, rodičovského příspěvku nebo příspěvku na péči minimálně po dobu 12 měsíců. Pokud by osoba oprávněná k pobírání důchodu bydlela v zahraničním státě, se kterým má Švýcarsko dohodu o sociálním pojištění, musí být žádost podána ve státě jejího trvalého bydliště. Osoba oprávněná k pobírání důchodu nemusí bydlet ve Švýcarsku, aby jí byl vyplácen důchod.

Rozhodnutím žalované ze dne 21. 3. 2011 byla žádost žalobkyně o starobní důchod zamítnuta, protože nezískala potřebnou dobu pojištění 26 let, ale pouze 18

let a 101 dnů, neboť podle sdělení Švýcarské vyrovnávací pokladny byly žalobkyni příspěvky ze švýcarského důchodového pojištění vráceny.

Napadeným rozhodnutím zamítla žalovaná námitky žalobkyně a své shora citované rozhodnutí potvrdila. Žalovaná ocitovala § 28, § 29 odst. 1 písm. b) a § 29 odst. 2 písm. f) a § 32 zákona o důchodovém pojištění a uvedla, že k datu podání žádosti žalobkyně nespĺnila ani podmínku § 29 odst. 2 písm. f) ani podmínku podle § 32 zákona o důchodovém pojištění, tj. nezískala 20 let, ale jen 18 let a 101 dnů pojištění a důchodového věku podle § 32 dosáhne žalobkyně až 29. 12. 2017. Žalovaná uvedla, že žalobkyně byla zaměstnána v letech 1971 – 1987 na území Švýcarska, ale vzhledem ke skutečnosti, že požádala švýcarského nositele pojištění o jednorázové vyplacení příspěvků důchodového pojištění, nelze tuto dobu pojištění zhodnotit, a to ani pro nárok na starobní důchod v ČR. K požadavku žalobkyně na vrácení příspěvků důchodového pojištění v ČR, žalovaná uvedla že důchodové pojištění v ČR je jedním z povinných odvodů do veřejného rozpočtu, který nelze vrátit. K námitce žalobkyně, že zná mí, kteří pracovali v ČR 10 – 15 let, mají starobní důchod, žalovaná odkázala na příslušné předpisy, principy a vyplacení příspěvků žalobkyni. Žalovaná závěrem poukázala na zásadu legality a zákaz diskriminace, tj. na to, že stejné případy posuzuje stejně.

Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Podle § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, *pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně.*

Podle § 29 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění *pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně 26 let a dosáhl důchodového věku v roce 2010.*

Podle § 29 odst. 2 písm. f) zákona o důchodovém pojištění *pojištěnec má nárok na starobní důchod též, jestliže nespĺnil podmínky podle odstavce 1 a získal dobu pojištění nejméně 20 let a dosáhl po roce 2013 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození.*

Podle § 32 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění *u pojištěnců narozených v období let 1936 až 1968 se důchodový věk stanoví podle přílohy k tomuto zákonu. Stanoví-li se podle této přílohy důchodový věk s přičtením kalendářních měsíců, považuje se za důchodový věk věk dosažený v posledním přičteném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce; neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni posledního přičteného kalendářního měsíce.*

Podle přílohy zákona o důchodovém pojištění důchodový věk u mužů narozených v roce 1950 je 62 roků a 6 měsíců.

Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, které se vztahuje na země EHP a Švýcarsko a je

podle svého čl. 91 přímo použitelné, jsou upravena pravidla pro koordinaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení. Toto nařízení respektuje zvláštnosti vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení (čl. 4 Preambule). Podle čl. 12 Preambule *s ohledem na přiměřenost je třeba dbát na to, aby bylo zajištěno, že zásada stejného posuzování skutečností nebo událostí nepovede k objektivně nezdůvodněným výsledkům nebo k případům souběhu dávek téhož druhu za tutéž dobu*. Podle čl. 13 Preambule *pravidla pro koordinaci musí zaručit, aby osobám pohybujícím se ve Společenství a osobám na nich závislým nebo pozůstalým osobám byla zachována práva a výhody, které získaly nebo právě získávají*. Podle čl. 14 Preambule *těchto cílů je nutno dosahovat zejména sčítáním všech dob, které jsou brány v úvahu podle právních předpisů jednotlivých států za účelem získání a zachování nároku na dávky a výpočtu výše dávek, a poskytováním dávek jednotlivým kategoriím osob, na které se toto nařízení vztahuje*. Souběh se obecně vylučuje (srov. čl. 24, 31 Preambule). Společná evropská právní úprava se rovněž řídí principem subsidiarity, což je obecně platný princip pro evropské právo (a srov. např. s čl. 45 Preambule).

Podle čl. 5 nařízení č. 883/2004 *nestanoví-li toto nařízení jinak a s ohledem na zvláštní prováděcí předpisy, použije se toto:*

a) jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu pobírání dávek sociálního zabezpečení a jiného příjmu přiznávány určité právní účinky, příslušná ustanovení těchto právních předpisů se použijí také na pobírání rovnocenných dávek získaných podle právních předpisů jiného členského státu a na příjem získaný v jiném členském státě;

b) jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu právní účinky připisovány existenci některých skutečností nebo událostí, přihlíží tento členský stát k podobným skutečnostem nebo událostem, které nastaly v kterémkoli členském státě tak, jako by k nim došlo na jeho území.

Podle čl. 6 citovaného nařízení *nestanoví-li toto nařízení, příslušné instituce členského státu, jehož právní předpisy podmiňují:*

- *získání, zachování, trvání nebo opětné nabytí nároku na dávky,*
- *použití některých právních předpisů, nebo*
- *přístup k povinnému, dobrovolnému pokračujícímu nebo dobrovolnému pojištění nebo vynětí z něj, získáním dob pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení, přihlíží v nezbytném rozsahu k získaným dobám pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získaným podle právních předpisů kteréhokoli jiného členského státu, jako by byly získány podle právních předpisů, které tato instituce uplatňuje.*

Podle čl. 10 nařízení *není-li stanoveno jinak, toto nařízení nepřiznává ani nezachovává nárok na několik dávek stejného druhu za jedno a totéž období povinného pojištění.*

Podle čl. 50 nařízení bod 1. *všechny příslušné instituce stanoví nároky na dávky podle právních předpisů členských států vztahujících se na dotyčné osoby při předložení žádosti o jejich přiznání, pokud dotyčná osoba výslovně nepožádá o odklad přiznání dávek ve stáří podle právních předpisů jednoho nebo více členských států.*

Podle čl. 87 bod 2 nařízení *pro stanovení nároků získaných podle tohoto nařízení se berou v úvahu doby pojištění a případné doby zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získané podle právních předpisů členského státu přede dnem použitelnosti tohoto nařízení v dotyčném členském státě.*

Podle čl. 12 bod 1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, *pro účely článku 6 základního nařízení se příslušná instituce obrátí na instituce členských států, jejichž právní předpisy se na dotyčnou osobu také vztahovaly, aby určila všechny doby získané podle těchto právních předpisů.* Podle čl. 12 bod 2 téhož nařízení *doby pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získané podle právních předpisů jednoho členského státu se přičtou k dobám pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získaným podle právních předpisů kteréhokoli jiného členského státu, pokud je to nezbytné pro účely článku 6 základního nařízení a pokud se tyto doby nepřekrývají.*

Podle čl. V odst. 4 zákona č. 134/1997 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, zákon České národní rady č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů, *pojistné na důchodové pojištění za dobu zaměstnání v cizině před 1. lednem 1996 lze zaplatit nejpozději do 31. prosince 1999; přitom není podmínkou trvalý pobyt na území České republiky v době výkonu tohoto zaměstnání.*

Podle čl. 14 odst. 4 Smlouvy mezi Českou republikou a Švýcarskou konfederací o sociálním zabezpečení (č. 267/1997 Sb.), která však již na souzenou věc nedopadá, *po vyplacení jednorázového vyrovnání ze švýcarského pojištění nemohou být proti tomuto pojištění uplatňovány žádné nároky z příspěvků zaplacených do té doby.*

Žalobkyně se narodila 29. 6. 1950 a má jedno dítě. Podle přílohy k zákonu o důchodovém pojištění je její důchodový věk 59 roků a osm měsíců. Toho žalobkyně v době podání žádosti dosáhla (tj. v roce 2010).

Pro získání nároku na starobní důchod je potřeba splnit v souladu s § 28 zákona č. 155/1995 Sb. nejméně dvě podmínky – mimo důchodový věk i potřebnou dobu pojištění.

Pokud žalobkyně dosáhla důchodového věku v roce 2010, podle § 29 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění je potřebná doba jejího pojištění 26 let.

Provedeným dokazováním bylo zjištěno, že žalobkyně na území České republiky získala 18 let a 101 dnů pojištění.

Žalobkyně mimo tuto dobu byla pojištěna ve Švýcarsku v letech 1971 – 1987 z důvodu zaměstnání. Provedeným šetřením žalované bylo zjištěno, že na základě rozhodnutí Švýcarské vyrovnávací pokladny ze dne 8. 12. 1995 byla žalobkyni vrácena část zaplacených příspěvků na důchodové a pozůstalostní pojištění. Proto švýcarský nositel pojištění na žádost žalované nepotvrdil žalobkyni dobu pojištění ve Švýcarsku.

V souzené věci není sporný skutkový stav, ale výběr aplikovaných právních norem a jejich výklad, a to s ohledem na základní pojmy, charakter a systematiku důchodového pojištění. Protože jde o pojistný systém v České republice i ve Švýcarsku, ukončením vztahu s tímto systémem zanikají účastníku práva a povinnosti obou stran, tj. jak příspěvovatelů tak poskytovatelů dávek. Vyplacením poměrné části příspěvků pak takový vztah byl vyrovnán i po finanční stránce. Takový vztah lze přirovnat k soukromému pojištění, avšak proto, že se jedná o veřejné právo, veškerá práva a veškeré povinnosti jsou upraveny zákonem a pouze na základě zákona dochází k jednotlivým úkonům příspěvovatelů a poskytovatelů. Dohoda stran není možná, pokud ji neumožňuje v nějaké formě zákon.

Ačkoli v žádném z českých právních předpisů ani koordinačních nařízení není výslovně stanoveno, že vyplacením příspěvků zaniká vztah mezi pojištěným a nositelem pojištění, vyplývá to z podstaty věci. Žalobkyně ze akceptací nabídky na vyplacení poměrné části příspěvků vyvázala z pojistného systému bez dalších nároků.

K námitce, že o tom nebyla poučena, soud konstatuje, že žádný z právních předpisů, které na věc dopadají, nestanoví poučovací povinnost tak, aby na jejím základě bylo možno zvrátit účinky úkonů žalobkyně tak, jak byly učiněny. Ostatně, obsahem žaloby, konečně ani odvolání či námitek vznesených v průběhu správního a soudního řízení, žalobkyně nenavrhovala žádnou možnost doplacení pojistného do některého z pojistných systémů (českého nebo švýcarského). Pokud o návrhu Švýcarské vyrovnávací pokladny žalovaná nevěděla a švýcarský nositel pojištění jí takový návrh na vědomí nezaslal (obsahem správního spisu doloženého soudem toto není) a žalobkyně sama po obdržení návrhu věc nekonzultovala s žalovanou, resp. okresní správou sociálního zabezpečení, nelze uzavřít, že napadené rozhodnutí bylo možné zrušit na základě nesplnění poučovací povinnosti. Řízení o žádosti o starobní důchod bylo zahájeno až 10. 6. 2010, navíc žalobkyně v žádosti neuvedla správně a řádně všechny údaje (zejména to, že jí byly příspěvky částečně vráceny; nadto žalobkyně uvedla, že žádá o odklad důchodu ve Švýcarsku). Nutno podotknout, že řízení o žádosti o starobní důchod je řízením o žádosti, pro které je dispoziční zásada charakteristická. Jak dosvědčuje i souzená věc, dispoziční zásada je kombinována se zásadou oficiality, vyplývající zejména z povinnosti vyžádat potvrzení doby pojištění podle koordinačních nařízení. V čistě krystalické podobě se dispoziční zásada ve správním řízení často nevyskytuje, pokud vůbec, protože podle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů *nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu*

s požadavky uvedenými v § 2, přičemž šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy dotčených osob (§ 2 odst. 3 s. ř.). V souzené věci nedošlo k porušení žádné z citovaných základních zásad činnosti správních orgánů a skutkový stav byl zjištěn tak, že sporný nebyl již v době správního řízení.

Nad rámec odůvodnění k této námitce soud konstatuje, že pokud žalobkyni nepoučil o následcích dostatečně švýcarský nositel pojištění, mohla by se případně domáhat případné vzniklé škody pouze podle švýcarského práva, s ohledem i na to, zda a jakou poučovací povinnost švýcarské předpisy nositeli pojištění stanoví a jaké jsou následky nesplnění této povinnosti, mimo jiné předpisy o náhradě škody.

Přezkoumáním vyplaceného důchodu přede dnem použitelnosti podle čl. 87 body 5 a 6 nařízení č. 883/2004 se soud nezabýval, neboť toto bylo možné učinit pouze do dvou let ode dne použitelnosti nařízení, nadto by musela být nejdříve zodpovězena otázka, zda se citované ustanovení týká i vyplacených příspěvků a promlčení nároků.

Při jednání soudu byly projednány i možnosti doplacení pojistného formou dobrovolného důchodového pojištění a splnění podmínek získání nároku na starobní důchod podle dalších ustanovení zákona o důchodovém pojištění. Případným prominutím tvrdosti se při jednání soud nezabýval.

Závěrem soud k meritu věci konstatuje, že se ztotožnil s argumentací žalované, obsažené v napadených rozhodnutích, vyjádření k žalobě a podané při soudním jednání. Žalobkyně podmínky nároku na starobní důchod, spočívající v získání potřebné doby pojištění, nesplnila a proto jí tento nárok nevznikl. Soud proto žalobu zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Právo na náhradu nákladů řízení žalobkyni nevzniklo, neboť v tomto řízení nebyla úspěšná a žalovaná v tomto řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., § 118d odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti

němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Olomouci dne 1. 10. 2012

JUDr. Martina Radkova
samosoudkyně